Ч. 158 Субота 18 (30) липня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Рада рільнича. — Становище Угорщини супротив ситуациї в Австриї. — Iшпаньско-американьска війна і переговори в справі мира).

Побіч ради промислової маємо тепер при центральнім правительстві вже й раду рільничу. Вчера відбуло ся перше еї засіданє в цїли уконституованя. Засїданє відкрив міністер рільництва Каст, а в своїй промові звернув ся насамперед до міністра торговлї і дякував єму за участь в працях около утвореня ради рільничої і промислової. Дальше зазначив міністер, що рада рільнича має перед собою широке поле дїяльности именно як що-до запомаганя та підпираня рільництва і лїсництва так і що-до годівлї худоби. Будемо старати ся — казав міністер — приготовити збут на заході та побороти всї трудности. Правительство наміряє при участи ради рільничої осягнути полагодженє справи обезпеченя худоби і обезпеченя від граду; правительство займе ся також як найусильнїйше зужиткованем сил природи а особливо сили водної при помочи реформ дотичних законів.

Міністер підніс дальше доносимість відповідного приготовленя і образованя рільничого та лїсничого, зазначив конечність зарядженъ в напрямі рільничо-суспільно-політичнім і потребу виданя законів рільничих і лїсничих; порушив також справу підпираня товариств рільничих. Дальше треба прийти в поміч гірництву що боре ся о істнованє в дуже трудних услівях, удержати єго здібність продукцийну, боронити інтересів робітників гірничих. Міністер заповів управильненє законами справи шкід в гірництві та вказав на потребу зменшеня годин працї і обмеженя роботи женщин та дїтий.

Справа відновленя угод торговельних, котрі кінчать ся, то також нове поле до працї для ради рільничої. З тою справою стоїть в звязи спідїланє ради в справі відношеня митового з Угорщиною. Рада промислова і рільнича — говорив міністер дальше — має причинити ся до того, щоби ми були приготовлені на найгіршу евентуальність, хоч маємо надію, що дасть ся уникнути грізного і критичного звороту в економічнім житю монархії. Навіть з точки погляду інтересів аґрарних монархії нема нїякої підстави бажати собі знесеня істнуючої єдности господарскої. Проявляє ся, що правда, якась суперечність аґрарних інтересів з обох сторін, але остаточно дасть ся то якось полагодити. Треба змагати до прихильного і повного увзглядненя обосторонних потреб в крузї спільної области господарскої, до погодженя обосторонних інтересів аґрарних.

Відтак член ческої ради культури краєвої Кельбль поставив внесенє, о реформу статута ради рільничої именно в напрямі більшого увзглядненя ческої ради культури краєвої і заповів, що в противнім случаю задержить ся від участи в нарадах. — Шенборн (з ческого Видїлу краєвого) зажадав переданя сего внесеня до відділу займаючого ся справами нарад. — Лєміш звернув увагу на то, що характер ради рільничої не має зовсїм ознаки політичної, та поставив внесенє, щоби передати цісареви подяку і висказати монархї цїле пожертвованє і готовість до сповненя задач, визначених радї. Внесенє се принято. По промовах ще кількох бесїдників закінчено засїданє уконституованем видїлів і підкомітетів.

О оногдашній радї угорских міністрів подає N. fr. Presse таку, походячу, як каже, з доброго жерела вість: Рада міністрів сконстатувала, що угорске правительство в теперішній хвили не має потреби ухвалювати нїчого рішучого в виду ситуациї в Австриї. Правительство держить ся своєї первістної точки погляду, що на основі арт. 12 закона з 1867 р. хоче умови лиш з конституцийною Австриєю. Тепер на ґр. Тупа черга додержати дане давнїйше угорскому правительству приреченє і залагодити предложеня угодові найпізнїйше до вересня. Коли то не стане ся — каже Pesti Hirlap — то настане криза кабінетова, але не на Угорщинї, лиш в Австриї.

Акция воєнна Американцїв як би на разї притихла. Армія ґен. Мілеса на острові Порторіко все ще стоїть коло Ґваніки. З Куби і Филипиньских островів нема також нїяких вістий. Становище Американцїв на Кубі о стілько погіршило ся, що дуже богато людий занедужало. Ґен. Шафтер доносить, що в єго армії під Сантьяґо занедужало 3.770 людий а з тих 492 на жовту пропасницю. Він дістав приказ, щоби своє войско перевіз як найскорше на острів Льон Айленд коло Ню-Йорку.

З Мадриду доносять урядово, що посол француский у Вашінґтонї вручив ще дня 26 с. м. Мек Кінлєви письмо іспаньского правительства в справі заключеня мира а Мек Кінлї відповів, що порадить ся міністрів. Отже зачували, що головні услівя мира мають бути такі Ішпанія зрікає ся верховної власти на Кубі. Куба вибирає під охороною Америки тревалу форму правительства. Ішпанія відступає Сполученим Державам острів Порторіко безусловно. Справа Филипиньских островів буде управильнена або при помочи конференциї або комисиї.

3)

БОРБА.

Оповіданє з німецко-француского війни.

(З француского — переповів А. І.)

(Дальше).

Фабрикант Делярош в Седанї, у котрого служив шурин Маврикия Вайс, не знав що з ним стало ся, але не сумнївав ся, що вже єго більше не побачить, бо чув о взятю Базейль і о тім, як з містом обійшли ся Прусаки.

— Певне розсїкли того вариjата — гадав собі в души — бо й що єму прийшло до голови, щоби лишати ся в такій хвили.

Цїкавий, що стало ся на поли битви, вийшов на улицю, аби чого довідати ся. Місто облягали вже від кількох днїв Прусаки, бомби ворожі поробили тут і там ушкодженя, але не великі; Седан потерпів менше нїж Делярош гадав, лиш кілька домів горіло. Не було також великого гамору і крику на улицях, француські форти вже не відповідали на огонь Нїмцїв, бо не мали муниції; лиш від одних воріт падали ще стріли, мимо того, що на мурах міста повівала біла хоругов; мусїли єї не бачити ті, що ще хотїли боронити ся, мусїли не чути, що цісар постановив розпочати з Прусаками переговори.

Делярош вернув до дому і пішов на під, аби з даху розглянути ся по околицях міста і узрів цїкавий вид: на невеликих горбках поза мурами міста снували ся пруські войска, здавало ся, що ждуть цїлком спокійно розвязку драми; офіцири, полковники, ґенерали, князї, всї засоомотрені люнетами приглядали ся пильно рухам войск. Серед них король Вільгельм, окружений ад'ютантами, утомлений приглянданем і попередними днями, сидячи у вигіднім кріслї, опустив люнету і в задумі дивив ся далеко перед себе; ясне сонце сїяло золото на зелені луги, розпростерті під горбами, на села розсипані серед них, на доми Седана, єго форти, темні лїси, окружаючі місто і на срібну ленту ріку Мези. Місце болю, засипане трупами, займало невелику частину в цїлім тім образї, котрого поле становило чисте, погідне небо.

Делярош зійшов з даху і знов пішов на місто. Тепер тягнули улицями міста амбулянсові вози що везли ранених до шпиталїв; між ними побачив повіз, що поволи їхав, а в нїм напів зімлїлого полковника Вінейль. Той хоробрий чоловік не зсїв з коня, доки непритомний не упав з сїдла. Седан був переповнений раненими, вже не знати було, де їх містити; від рана привезено їх сюди 400. Лїкарі не могли собі дати ради з роботою, ще не скінчили обвязувати одного, а вже кликано їх до другого.

Приголомшений зойками, які роздавали ся всюди по улицях міста, видом блїдих лиць і закровавлених мундурів, Делярош постановив утечи до дому, щоби не бачити того сумного виду. Вже пустив ся до улицї Мака, коли нараз побачив, як на краснім, чорнім кони гнав якийсь ґенерал в парадним мундурі; перед ним їхав гузар з білою хоругвою. Заінтересований, задержав ся на ново і почав випитувати переходячих о назвище ґенерала і о услівя угоди, бо догадував ся, що ґенерал спішить до пруского табора, аби умовити ся о мир. Дізнав ся більше нїж жадав. Був то ґенерал Рейль, котрого вислано до пруского короля Вільгельма з листом від Наполеона III. а лист був такого змісту: „Не могучи полягти в борбі, не полишаєсь менї нїчого, як віддати шпаду в руки вашої королївскої милости“.

Гадаючи, що зуміє тронути дужого ворога, Наполеон піддав ся добровільно.

— Не міг полягти, бо не хотів — бурмотів Делярош.

Охота вертати до дому відійшла єго, на улицях не грозила нїяка небезпечність; отже волочив ся дальше, понурий, злий, бо хоч не був вояком, то був все таки Французом і доля краю обходила єго. Зачіпав офіцирів, випитував їх о подробиці послїдних подій і вкінци діждав ся повороту ґенерала.

Рейль, приїхавши до табору ворога, зсїв насамперед з коня, відтак відвязав шпаду і взяв єї в руки; то була шпада цісаря, лист виймив з кишенї і поступив до короля Вільгельма. Король повитав єго, кивнувши головою, а відтак велїв своєму секретареви відобрати лист і голосно єго перечитати. Вислухав єго рівнодушно, а потім сказав:

Новинки.

Львів дня 29-го липня 1898.

— **Є. Е. п. Маршалок краєвий** ґр. Стан. Бадені повернув з люстрациї зелізничого шляху Делятин-Коломия-Стефанівка вчера рано до Львова.

— **Ферії судові.** Сего року перший раз входять в житє ферії для урядників судових. Розпочались они з днем 15 липня, а потягнуть ся до 25 серпня у всїх австрийских судах. В часї тих ферий, не відносячих ся до поступованя упоминаючого і екзекуцийного, полагоджує ся тілько справи т. зв. фериальні. Окрім спорів векслевих і справ випливаючих із відносин службових, належать до справ фериальних всї спори о претенсиї маєткові меншої вартости від 50 зр., отже всї „бaґательки“. Всї справи президиальні не дізнають проволоки; они мають полагоджувати ся в звичайних годинах урядових. Ферії судові, підчас котрих до полагоди справ фериальних, а належать до них всї справи конкурсові і справи книг ґрунтових, має остати достаточне число урядників судових і канцелярийних, стоять в звязи зі справою відпусток. Відпустки на ферії діставати будуть: авскультанти на два, ад'юнкти на три, секретарі і радники трибуналів І-ої інстанциї на чотири, а радники висших судів на шість тижнїв.

— **Адвокати і нотарі.** Після урядової статистики було в Австриї з початком року 1898 адвокатів 4.009 і нотарів 1.111, пересїчно отже випадає один адвокат на 5.960 мешканцїв і один нотар на 21.508 мешканцїв, беручи за основу спис людности з року 1890, після котрого Австрию замешкувало 23,895.413 осіб. Нові нотарияти в минулім роцї утворено в Галичинї: в Отинії, Підволочисках і системізовано посаду другого нотаря в Стрию. Округ палати нотариальної краківскої числив 43, тарнівскої 33, перемиськоі 46, черновецкої 19, а львівскої 86 нотарів. Адвокатів числила львівска палата адвокатска 316, краківска 240, перемиска 60, самбірска 40, а черновецка 89.

— **Отець а син.** В десятім роцї хлопець уважає свого вітця скарбом мудрости. В 16-ім роцї доходить до пересьвідченя, що вже уміє тілько, що отець. В 20-ім дав би себе зарізати, що уміє два рази тілько, що отець. В 30-ім говорять собі часом: „Чи не спитати-б вітця о раду“ — вкінци потім набирає пересьвідченя, що отець може добре порадити, а по смерти вітця син говорить з глубокою вірою: „Мій отець був найрозумнїйшим чоловіком на сьвіті!“

— **Катастрофа в Одесї.** Онеги найкрасша улиця в Одесї, т. зв. „Малий фонтан“, по раз другий упала жертвою катастрофи, котра знищила кільканайцять хороших віль, з огородами, терасами, альтанами і т. д. Того дня о годині 5-ій рано мешканцїв прибережних віль обудив страшний трескіт, причім земля сильно задрожала. Коли перестрашені мешканцї вибігли на побереже, очам їх представив ся страшний образ знищеня. Простір землї на кільканайцять сяжнїв осунув ся в діл, творячи урвище на 8—10 сяжнїв глубоке. Доми по части запали ся, по части викривили ся і кождої хвилї грозять паденем в пропасть. Поломані дерева, збурені хороші альтанки, потовчені статуї і повивертані горі дном купелеві будки роблять пригноблююче вражінє. Та катастрофа не була зовсїм несподїванкою для міста, тим більше що вже раз таке стало ся і длятого утворила ся в містї комисия, котра мала зарадити можливому нещастю. Тимчасом, заким комисия взяла ся до дїла, нещастє не дало на себе чекати.

— **Найстаршою ґазетою на сьвіті** есть „Тсінґ-Пао“ (Пекіньскі Відомости) заложені в р. 710 перед Рождеством Христовим.

— **Новий рід реклями** завело кілька берлиньских фірм в той спосіб, що гостям, котрі купили товарів за 200 марок, дають шість фотоґрафій в кабінетовім форматї. Купуючий одержує при касї т. зв. бон, на котрім є зазначена адреса фотоґрафа. За оказанем бону фотоґраф цїлком безплатно робить шість фотоґрафій після желаня. Ясна річ, що то реклями подвійна: раз для купецкої фірми, котра такі подарунки жертвує своїм гостям, а друге для самого фотоґрафа, котрий в сей спосіб скоро стає ся загально знаним.

— **Страшне дїло хіньского убийника.** З Сан Франціско доносять: Шість поліциянтів переслїдувало дня 18 с. м. в Oakland в Калїфорнії одного хіньского убийника іменем Goang-Ching. Сей схоронив ся до маґазину пороху і инших експльодуючих материй і грозив, що висадить будинок у воздух, скоро схотять его приарештувати. Хінець сповнив страшну грозьбу, коли поліциянти хотїли дістати ся до маґазину. Вистрілив з пістолету в бочку, наповнену порохом і наступила страшна експльозия, бо маґазин містив в собі 5.000 фунтів вибухових материй. Будинок вилетїв у воздухи, а з ним злочинник і поліциянти, котрих тїла розлетїлись на дрібні кусники. Експльозия заподїяла навкруги велику шкоду. Всї будинки, що находили ся в віддаленю чверть милї, попукали і розсипались, а чотири мужчини і богато женщин потерпіло тяжкі рани.

— **Десять самоубийств** сповнено в однім дни, т. є. минувшої суботи у Відни. Є то навіть на таке місто, як Віденъ, цифра занадто велика. Причини тих самоубийств ріжні. Межи иньшими 48-лїтна швачка Юлїя Турска, не маючи щастя в любови, постановила заморити ся голодом і в тій цїли через 10 днів не принимала нїякої поживи; иньша знов Мария Апіяно, жінка банкира, кинула ся до Дунаю длятого, що грозила їй втрата зору. Причини иньших самоубийств були звичайні, як недостача средств до житя, нещаслива любов і т. д.

Телеґрами.

Мадрид 29 липня. Більша часть праси уважає услівя мира за можливі до принятя, скоро Америка не буде жадати відшкодованя военного і признасть верховну власть Ішпанії на Филипиньских островах.

Мадрид 29 липня. Молода Американка, котра тут приїхала і хотїла виробити собі авдиенцию у королевої, єсть далекою своячкою адм. Шлїя (а не донькою ґен. Шафтера) і належить до межинародного союза мирового. З Мадриду нїхто єї не видаляв.

Берлин 29 липня. Стан недуги кн. Бісмарка не змінений, скорше може трохи поліпшив ся.

Петерґоф 29 липня. Приїхав тут вчера перед полуднем румуньский король з наслїдником престола. На двірци повитали їх цар і великі князї. Мінїстер Муравев повитав сердечно румуньского мінїстра Стурдзу.

Переписка зі всїми і для всїх.

Дим. Ком. в Богород. стар.: 1) Позволене на будоване хати або консенс можете одержати від начальника громади, але о увільнене

— Приймаю шпаду і буду ждати на присланє когось, щоби уложити услівя мира.

Делярош не бачив самого ґенерала Рейль, тих всїх подробиць о его побуті в прускім таборі довідав ся від офіцирів. Довідав ся ще від инших, що Вімпфен має бути висланий цїсарем, щоби заключити договор, що одержав цїлковиту повновласть до дїланя, що однако тепер скликано военну раду, котра має рішити, чи можлива річ вести дальше війну, чи треба поручити Вімпфенови, аби конче виторгував мир.

— Зажду ще на рішене военної ради, а відтак верну до дому — сказав до себе Делярош.

І пішов до палати префектури, де була зібрана рада та проходжував ся перед великим будинком знуджений і нетерпеливий. Години дожиданя видавались ему безконечно довгі, вкінци учув шепти.

— То він іде, ось там.

Обізрів ся і увидїв ґенерала Вімпфена; здавалось ему, що мав червоні очи, чи мав би плакати? Двох низших ґенералів і один капітан супроводили его; всї були понурі. Перед палатою ждали осїдлані конї, вскочили на них і пігнали в сторону ріки Мези. Отже рада згодила ся на капітуляцию.

Делярош постановив вернути до дому, бо таки добре був голодний, але лиш з трудом міг іти, улиці були тепер переповнені людьми, кіньми, пушками; видавало ся немов би товпи варварів напали на місто, аби его обрабувати; цїлі маси людий залили улиці, а що були голодні кинули ся як гієни на склепи, на приватні доми, на пивниці.

— Дайте їсти! — кричали.

І забирали, що лиш могли, що можна було з'їсти, не зважаючи на проклони і погрози тих, що боронили своєї власности. Лакомо жерли мясо і хлїб, випивали бочки з вином; иньші на смерть утомлені не питаючи о позволенє падали на ліжка, канапи, крісла і твердо засипляли; инші ще не вспівши дійти до домів засипали на улицях, не чуючи, що лежать на камїню.

Аж тепер зрозумів Делярош, длячого Франция капітулювала — була голодна...

Щож можна було зробити з тими виголоднїлими, обдертими і збідженими масами? Що можна було зробити, не маючи хлїба і муниції?...

З трудом робив собі дорогу в тім гаморі, а ідучи розглядав ся цїкаво довкола, аби заглядав до середини партерових домів. Переходячи попри готель „Золотого креста“ побачив в комнатї сумний вид: перед пустим столом сидїло двох ґенералів, служба не мала їм що дати їсти: нї хлїба, нї мяса, нї вина не було вже в готели. Понуро, очевидячки голодні, дивили ся перед себе, втім появив ся на порозі салї третий, лице мав роз'яснене, повернув видко з кухнї, глядав там їди, бо держав в руцї кусник затовщеного паперу і показував его з усьмішкою товаришам. Коло вікна зібрала ся така товпа всїляких людий, що ледви силою видер ся Делярош з натовпу; відтак на улици Великій гадав, що прийдесь ему хиба до ночи стояти, так було на нїй людно; мусїв лїзти на амбулянсові вози, скакати з одного на другий, або переходити попід черевами коний.

На площи Колеґії просто пірвала его струя людий і несла кілька минут, а коли вкінци дістав ся на улицю Мака, побачив, що має цїлком подерту одїж. Вкінци вернув до дому. Війшовши до свого кабінету задержав ся на порозі зачудований; на его канапі лежав якийсь вояк, на підлозі побіч канапи другий завинений покривалом, оба твердо спали. Похиливши ся над ними пізнав їх, то були Маврикий і Жан. Не будячи їх пішов тихо на пальцях до спальнї; тут горіла лямпа і при еї сьвітлї побачив, що оба ліжка, що стали в комнатї, були заняті: на однім спала его жінка, на другім Генрика. Побачивши єї пригадав собі, що хотїла іти до Базейль, мав охоту спитати єї, чи дістала ся там і чи Прусаки віддали їй тїло мужа, але жаль ему було будити утомлену; вийшов тихо з комнати і пішов до їдальні, в надії, що найде там щось з'їсти, бо голод знов обудив ся в нїм. В їдальни стрітив матір, сидїла при вікнї задумана.

— Не спите, мамо? — спитав здивований.

— Доглядаю полковника Вінейль — відповіла. — Я велїла положити его в своїй комнатї; сильна горячка об'явила ся у него, мачить і зриває ся що хвилї, ходи до него, може не спить.

З тими словами встала; Делярош пішов за нею; двері були отверті на встяж, війшли без гамору. Вінейль лежав з примкненими очима, лямпка прислонена ґазетою, кидала слабе сьвітло; при тїм сьвітлї видавав ся дуже блїдим. Пані Делярош похилила ся над ним.

— Не спить — сказала по хвили, обернувшись до сина.

І справдї не спав, підніс очи, побачив Деляроша і двигнув трохи голову до гори:

— Чи вже скінчило ся? — спитав слабим голосом. — Чи капітулюємо?

Пані Делярош моргнула на сина, він зрозумів ту нїму мову, але не вдоволив бажаню матери. „По що казати неправду — погадав — перший лїпший скаже ему правду і то ще хто знає в який спосіб“.

— А щож хочете — відозвав ся з заклопотанем. — Чи можна було инакше зробити? Коби ви знали, що там дїє ся на улицях! Ґенерал Вімпфен поїхав як раз до пруского табору, аби уложити услівя мира.

від податку нової, вже готової хати можете одержати лиш від старостства. В тій цїли треба внести подане на стемпли 50 кр. до свого старостства і долучити до него консенс будови, а коли хата вже на стілько готова, що можна в нїй мешкати, то і консенс на замешкане від начальника громади, обі прилоги на стемпли по 15 кр. — 2) Позичку в банку краєвім можете дістати лиш до половини вартости ґрунту що найменше 1000 зр. Вартість оцїняє сам банк, значить ся, висланна єго ним комісия або єго репрезентант. Репрезентантами банку краєвого на провінциї суть повітові товариства задаткові, отже просьбу мусите внести до того товариства у Вашім повітї. До подання треба долучити: аркуш ґрунтовий, екстракт табулярний, книжочку податкову, а коли ґрунт винайнлений, то також і контракт найму. Може також двох господарів спільно взяти позичку. Впрочім звідайте ся в товаристві задатковом (zaliczkow-ім) у Вашім повітї. — **Л. П. в К.:** До заведеня глухонїмих у Львові приймають дїтий від 7 до 12 р. житя, а можуть там учити ся хлопці до 16, дївчата до 15 р. житя. На кошт заведеня приймають лиш до 1 червня, отже речинець до поданя вже минув; можна однакож умістити брата за доплатою що найменше 120 зр. Поданя треба вносити до дирекциї заведеня і долучити: цертифікат приналежности до громади, метрику, сьвідоцтво лікарске і щїпленя віспи, наконець сьвідоцтво убожества. Опорожнених місць єсть тепер всего 20, а зголосить ся певно що найменше три рази тільо. Торік зголосило ся було 70 дїтий а принято всего лиш 26. Пробуйте і подайте ще тепер подане, а коли би не приняли, то старайте ся завчасу в слїдуючім році. В заведеню учать ся хлопці крім всїляких загальних відомостий ще й шевства і кравецтва. — **В. З. в Заболотові:** Коли Вам при писаню рука трясе ся і скаче і Ви через то не можете борзо писати — з Вашого письма навіть видко, що Вам рукою кидає — то се не що иншого, лиш недуга, звана корчем від писаня. Шкода, що Ви не подали докладнїйшого опису, де іменно чуєте той біль. Корч від писаня, бачите, появляє ся так: Найчастїйше корчить ся великий палець в той спосіб, що коли возьмете перо до писаня і зачнете писати, корч що хвиля сїпає пальцем в першім суставі поза нігтем і ніби відриває єго від пера, так, що перо з рук випадає, або палець скорчить так, що він тисне до пера в напрямі двох других пальців, показуючого і середного, отже попихає перо до середини і оно бігає то сюди, то туди. Той корч переносить ся иноді і на прочі пальцї та часами скорчить їх так, що виглядають як би кігтї у птиці. Рідше відчуває ся той корч в руці аж по локоть; тогди буває так, що хвилями кине рукою далеко на бік, а перо потягне тогди по папери довгу лінїю або й хляпне. Найчастїйше буває то в переходї від одного слова до другого. Ще рідше чути той корч в цїлій руці аж по само плече. Причиною корчу від писаня єсть злий спосіб писаня, держаня пера і опираня при писаню; уживане твердих, сталевих пер; тверді і тяжкі або дуже тоненькі ручки до пер, рапавий папір і довге писане без перерви. Корч той настає в той спосіб, що скоро нерви чутя в пальцях почують перо в руках, дають знати до мозку і помимо волї чоловіка то своє чутє переносять на нерви руху, котрі тогди не так порушають пальці і руку, як би чоловік хотїв, отже викликують рід корча. Хто дістане корчу від писаня, повинен зараз уживати лиш мягких, довго затятих (з довгим кінчиком) пер, найлїпше гусячих, або таких пер сталевих, при котрих порушаючи перо з гори на долину не треба дуже тиснути, щоби зробити грубшу черту. Сталеві пера взагалї причиняють ся найбільше до сеї хороби, і від коли они настали, люди, що мусять богато писати, дуже часто западають на той корч. Важна дальше річ, щоби при держаню пера не корчити пальців; всї три пальці, що держать перо, повинні бути просто витягнені і держати перо зовсїм легенько, так, щоби оно дало ся зовсїм легко витягнути з пальців, коли би хтось з гори сїпнув за перо або ручку. При писаню вага тїла нехай спочиває більше на лївій руці, а права нехай буде свобідна. При писаню треба рушати більше пальцями а не цїлою рукою. Було би може добре змінити методу письма: замість лежачого письма уживати стоячого; треба сїсти просто до стола (не боком) і поставити перед себе папір також просто, не з коса. Ужити грубшої але лекшої ручки (коркової). Дуже добре було би ґімнастикувати пальці і руку; витягнути руку просто від себе на бік, стулити пальці і в такт на 1! 2! рушати нею в гору і в долину; так само рушати цїлою долонею; дальше, затиснути руку міцно в кулак і згинати в лікти аж до плеча і назад, а відтак цїлу витягнену руку то підносити в гору, то спускати в долину, крутити нею млинця і т. д. До ґімнастики добре би ужити зелїзних куль (ґантлїв). Наконець може помочи електрика і масоване, але то може робити лиш лікар. — **Й. Поб. в Тисьм.:** Не уміємо Вам дати ради як відшукати жінку, коли суд і жандармерия не могли того зробити. Чи таки зовсїм не маєте нїякого здогаду, куди би тота нара могла втечи? Ми гадаємо, що може найскорше до якогось більшого міста, може до Чернівців або до Львова, як гадаєте? Зробіть може донесене до львівскої поліциї з просьбою, щоби на таких а таких двоє людий звернула увагу та подайте, яку Вам зроблено шкоду. Коли же утекли за границю, то нїчого не вдієте. Найлїпше удайте ся о пораду до якого адвоката. Впрочім гадаємо, що прийде час, коли жінка і сама верне, лиш, понятно, на разї не буде мала відваги. Задля дрібних діточок і забраної донечки простїть їй тогди вину. — **В. Р. в Х.:** Ваш льос в тягненю з 25 червня не витягнений! — Який льос виграє головну виграну 6 серпня? Ба коби ми то знали! Ми би були перші, що не кажучи нїчого ходили би по всїх банках і місцях, де ті льоси продають і шукали би за ним, а як би знайшли, то зараз би купили знаючи на певно, що він виграє головну суму. Але що ми того не можемо знати, то з засади не купуємо нїяких льосів. Не можна, бачите, знати наперед чи і що який льос виграє. В тім то й цїла штука гри в льоси; як би знало ся наперед, то не було би гри. Відповідь на прочі питаня в переписці господарскій. — **Задума:** Льос серия 442 витягнений, але не виграв нїчого; на ту серию припала лиш найменша виграна 100 франків без нїякого відтяганя. Зажадайте через якийсь банк виплати. Звертаємо увагу на то, що льос повинен був бути остемпльований.

☛ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

ТЕОФИЛЬ або виклад гомилитичний Апостолів і Євангелий на весь год, недїлям і праздникам, по уставу сьв. восточної церкви, для руского народа, від Йосифа Мільницкого, доктора сьв. Богословія, почетного пралата, совітника митрополитального консисториї, віцеректора гр. кат. ґенерального сїменища в Львові і пр. і пр. Том II. Випуск первий. У Львові 1898. Під таким заголовком вийшов літографований IV випуск викладів др. Йос. Мільницкого Апостолів і Євангелий з одобренєм і похвалою Є. Емін. Кардинала і Митрополита Кир. Сильвестра, з дня 13/6 1898 р. ч. 630/Орд. **Кождий випуск тих викладів коштує 60 кр. а з пересилкою 70 кр.**

— Боже, мій Боже! — Зойкнув полковник, єго голова опала на подушки, очи замкнули ся — а я говорив, радив, невірили — додав шепотом.

І знов став маячити; здавалось єму, що він на поли битви: давав прикази, ганьбив, промавляв, командував.

— Чи доктор ручить за него? — спитав тихо Делярош матери.

Она головою потвердила питане.

— Але довго полежить, рани в ногах бувають уперті — шепнула і вернула до спальні.

Делярош пішов до кухнї шукати їсти, але нїчого там не найшов: на комині було вигасле огнище, порожні горшки стояли на полицях; велика шафа, стояча побіч комина була отворена, немов на показ, що в нїй нїчого нема; на однім столї валяла ся кинена недбало стирка, на другім видко було кілька ще неумитих тарелїв. Здавало ся, що й тут перебіг ураґан знищеня і вимів всьо. Маленька нафтова лямпа осьвітлювала темним сьвітлом ту бідну тепер кухню.

Зітхнувши над своєю долею, голодний Делярош вже хотїв вернути до свого кабінету, коли побачив на вікнї малу риночку; заглянув до неї і найшов там трохи вареного гороху. Щасливий з того відкритя кинув ся на горох лакомо, немов би найшов не знати який присмак. Покріплений трохи тою стравою, пішов до свого кабінету, сїв у фотели і не будячи спячих вояків, старав ся сам уснути, але сон не хотїв прийти.... Він встав і постановив знов вийти на улицю, коли в сїнях стрітив ся з войсковим лікарем:

— Якіж там новини? — спитав. — Чи вже підписана капітуляция?

— Нї — відповів лікар. — Вімпфен вернув з нїчим; ті розбійники ставляють неможливі услівя; треба бити ся, нема ради; лїпше згинути всїм, як підписати таку умову.

Делярош поблїд, єго лице видовжило ся.

— Чи то певна вість? — спитав.

І лікар почав оповідати, що стріча Вімпфена з представителями пруского короля: ґенералом Мольтке і Бісмарком відбула ся в палатї Бельві і що оба дуже згорда промавляли до Вімпфена.

— То страшний чоловік, той Мольтке — говорив лікар. — Сухий, довгий, з лицем математика, виграє битви при помочи альґебри. Насамперед заявив, що знає положене французкої армії, знає, що не маємо нї поживи, нї муниції, що наші войска здеморалізовані, скорші до бунту, як до борби; що ми окружені з усїх сторін, а відтак холодно і виразно поставив такі услівя мира: цїле французке войско має віддати ся в неволю з оружием і всїми припасами, Альзация і Льотаринґія перейдуть під панованє Прус, Франция заплатить воєнні кошти. Бісмарк бурмотїв як бульдоґ і лиш головою притакував товаришеви.... Надармо Вімпфен ужив цїлої своєї вимови, дармо хотїв зворушити серця тих зелїзних людий, дармо малював геройство наших войск, небезпечність, яка може настати, коли Прусаки нарушать честь народну. Цїлі три години просив, грозив, три години боронив нашої справи. Однако уступка, яку вробили, була та, що тї офіцири, котрі дадуть на письмі слово, що не будуть більше служити у войску, можуть вернути до дому. До десятої завтра рано полишили нам час і коли не підпишемо услівий, які они поставили, ударять знов на Седан і спалять місто.

(Конець буде.)

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

І Н С Е Р А Т И.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).